



НАКАЗ

20.10.2023

№ 156

Про стан викладання
української мови у 7-х класах

На виконання плану роботи Харківської гімназії №35 Харківської міської ради Харківської області на 2023/2024 навчальний рік з 03.10.2023 по 10.10.2023 року адміністрацією школи вивчався стан викладання, рівень навчальних досягнень з української мови учнів 7-х класів.

Вивчення стану викладання української мови здійснювалося за такими напрямками:

- виконання навчальних планів і програм, реалізація рекомендацій із викладання української мови;
- формування в учнів умінь і навичок зв'язного мовлення, зв'язок з іншими напрямками роботи з розвитку мовлення;
- збагачення словникового запасу учнів із погляду лексичної та граматичної будови;
- засвоєння норм української літературної мови;
- науково-теоретичний рівень викладання;
- планування навчального матеріалу, підбір тестових, індивідуальних диференційованих завдань, наочності тощо;
- дотримання вимог єдиного орфографічного режиму;
- ефективність використання міжпредметних зв'язків;
- упровадження активних форм і методів навчання;
- методика повторення пройденого матеріалу;
- раціональне використання робочого часу;
- результати навчання, якість знань, умінь і навичок учнів;
- виконання вимог щодо ведення шкільної документації;
- виховання національної самосвідомості громадянина України.

На підставі вищезазначеного та довідки «Про стан викладання української мови у 7 класах» (довідка додається)

НАКАЗУЮ:

1. Рівень викладання української мови в 7-х класах вважати таким, що відповідає Державному стандарту базової і повної загальної середньої освіти.
2. Учителям української мови і літератури Ващенко Т. І., Тарапаті Л. О.:
 - 2.1. При плануванні роботи неухильно дотримуватись вимог Міністерства освіти і науки України, методичних рекомендацій, критеріїв оцінювання.
 - 2.2. Здійснювати реформування навчання української мови відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти з метою наскрізного управління механізму реалізації завдань компетентнісного підходу в навчанні української мови в контексті положень «Нової української школи».
 - 2.3. Збагачувати духовний світ учнів, цілісні світоглядні уявлення, загальнолюдські моральні орієнтири шляхом залучення через мову та літературу до культурних надбань рідного народу.
 - 2.4. Заняття з української мови будувати так, щоб кожен вид робіт по-своєму сприяв формуванню певного комунікативного вміння, щоб учні успішно оволодівали імонологічним, і діалогічним мовленням.
 - 2.5. Урізноманітнювати форми роботи на уроках у 7-х класах з метою зняття напруження, одноманітності, розподілу уваги.
 - 2.6. Використовувати в процесі вивчення рідної мови і літератури більше ілюстративного матеріалу, дидактичного матеріалу, наочності, мультимедійних технологій.
 - 2.7. Під час виставлення оцінок озвучувати критерії оцінювання, аналізувати відповіді учнів, мотивувати оцінки.
 - 2.8. Використовувати в навчальному процесі різні форми тестових завдань; аналізувати на заняттях результати тестування, роз'яснювати правильні та помилкові відповіді, з'ясовувати причини помилок.
 - 2.9. Активніше впроваджувати в практику роботи інноваційні форми і методи під час викладання української мови і літератури.
 - 2.10. Удосконалювати форми і методи роботи на уроці, відвідувати уроки колег з метою ознайомлення з їх досвідом роботи.

Директор ХГ №35

Лілія ШАРЛАЙ

Заступник директора ХГ №35
відповідальна особа з питань
запобігання та виявлення корупції

Олена БЛІК

З наказом ознайомлені:
Л. І. Васильєва
Л. О. Тарапата

Довідка
про стан викладання української мови у 7 класах

Доповідач: Васильєва Л. І.

На виконання плану роботи Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №35 Харківської міської ради Харківської області на 2022/2023 навчальний рік з з 03.10.2023 по 10.10.2023 року адміністрацією школи вивчався стан викладання, рівень навчальних досягнень учнів 7-х класів з української мови.

Вивчення стану викладання української мови здійснювалося за такими напрямками:

- виконання навчальних планів і програм, реалізація рекомендацій із викладання української мови;
- формування в учнів умінь і навичок зв'язного мовлення, зв'язок з іншими напрямками роботи з розвитку мовлення;
- збагачення словникового запасу учнів із погляду лексичної та граматичної будови;
- засвоєння норм української літературної мови;
- науково-теоретичний рівень викладання;
- планування навчального матеріалу, підбір тестових, індивідуальних диференційованих завдань, наочності тощо;
- дотримання вимог єдиного орфографічного режиму;
- ефективність використання міжпредметних зв'язків;
- методика перевірки рівня знань учнів;
- упровадження активних форм і методів навчання;
- методика повторення пройденого матеріалу;
- раціональне використання робочого часу;
- результати навчання, якість знань, умінь і навичок учнів;
- виконання вимог щодо ведення шкільної документації;
- виховання національної самосвідомості громадянина України.

Викладання української мови у 7-х класах закладу освіти здійснюють такі вчителі:

Класи	ПІБ учителя	Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання	Педстаж
7-Б	Ващенко Тетяна Іванівна	Вища кв. к., Вчитель-методист	33
7-А	Тарапата Лариса Олександрівна	Перша кваліфікаційна категорія	12

Перевіркою встановлено, що усі вчителі-словесники закладу освіти мають високу і достатню професійну підготовку і відповідають присвоєній кваліфікаційній категорії та педагогічному званню, здійснюють творчий підхід до викладання предмета, добре володіють методами, прийомами і технологіями, які необхідні для використання в процесі викладання рідної мови на сучасному етапі. Типи уроків різноманітні, доцільно обрані: від вивчення нового матеріалу до уроків контролю. Структура уроків продумана. Вивчення нового матеріалу тісно пов'язане із повторенням раніше вивчених тем, перевіркою домашніх завдань.

Свою роботу фахівці спрямовують на виконання основної мети вивчення української мови: формування національно свідомої, духовно багатого мовної особистості, яка володіє уміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами рідної мови – її стилями, формами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо).

Відвідані уроки засвідчили, що вчителі української мови добре розуміють зміни у стратегії і тактиці навчання рідної мови на сучасному перехідному етапі реформування її вивчення: завдання системного вивчення мови підпорядковується різнобічному особистісному і мовленнєвому розвитку учнів.

Календарно-тематичне планування з української мови і літератури складене з урахуванням 4 взаємопов'язаних наскрізних та змістових ліній: лінгвістичної, комунікативної, культурологічної і діяльнісної.

Усі педагоги-словесники працюють за оновленими Програмами для загальноосвітніх навчальних закладів Міністерства освіти і науки України.

7 класи – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня», затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 405.

Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, враховуючи рівень досягнень учнів. Поточне оцінювання здійснюється вчителем у процесі поурочного вивчення теми.

Важливим елементом навчання української мови є ведення учнями зошитів. Перевіркою встановлено, що в більшості зошити з української мови мають належний вигляд в учнів усіх класів. Перевіряються згідно з вимогами наказу Міністерства освіти і науки України. Ведення зошитів оцінюється від 1 до 12 балів, виставляється у класному журналі щомісяця протягом семестру. Вчителі належну увагу приділяють роботі в зошитах. Обсяг і характер завдань, які виконують учні в зошитах, відповідають віковим особливостям школярів та вимогам навчальних програм. Учні в основному дотримуються вимог Єдиного мовного режиму, виконують усі завдання в робочих і контрольних зошитах, зокрема.

Зошити деяких учнів (7-А) не відповідають вимогам Єдиного мовного режиму, у них немає багато домашніх завдань.

У вчителя Ващенко Т. І. завдання з української мови мають виховний характер, сприяють засвоєнню учнями культурних і духовних цінностей свого народу, норм, що регулюють соціально-комунікативні стосунки між поколіннями, націями, сприяють естетичному і моральному розвитку;

формують соціально-комунікативну поведінку школярів і спрямовані на розв'язання життєвих проблем. Робота над помилками проводиться кожного уроку. У більшості школярів зошити акуратні, обгорнуті.

Тарапата Л. О. з відповідальністю ставиться до ведення і перевірки учнівських зошитів. Учитель вчасно перевіряє зошити згідно з вимогами, звертає увагу на орфографічну грамотність учнів, проводить роботу над помилками. Більшість учнів Лариси Олександрівни охайно ведуть зошити, у них наявні усі види робіт. Проте є учні, у яких були відсутні зошити під час перевірки.

Ващенко Т. І., досвідчений учитель, голова методичного об'єднання, будує освітній процес так, що опрацювання лінгвістичних тем підпорядковане мовленнєвому розвитку учнів: вивчення лінгвістичних понять, фактів і закономірностей є основою для формування правильного уявлення про структуру української мови у всій сукупності її виявлень, забезпечує оволодіння літературним мовленням. Усю свою роботу фахівець спрямовує на формування в школярів комунікативних умінь: учні вчаться вибирати мовні засоби відповідно до стилю, типу і жанру мовлення, будують діалоги і монологи, складають усні і письмові висловлювання. Учитель вміло застосовує у викладанні проблемно-пошуковий метод, створює умови для самореалізації кожного учневі через систему проблемних завдань, самостійних робіт: тестів, завдань творчого характеру, складання алгоритмів, узагальнюючих таблиць.

Тетяна Іванівна забезпечує науковий характер ведення уроку, працює над всебічним розвитком школяра як особистості, розвиває таланти, розумові здібності, виховує високі моральні якості. Завдання у зошитах свідчать про те, що вчитель прививає любов і шанобливе ставлення до родини, сім'ї, повагу до народних традицій і звичаїв, до рідної мови, приділяє увагу патріотичному та екологічному вихованню. У педагогічній практиці вчитель використовує спосіб інтеграції окремих елементів таких сучасних технологій навчання як проектне навчання, інтерактивна технологія, особистісно-зорієнтоване навчання. Роботу в класі спрямовує не на клас в цілому, а на конкретного учня, забезпечує повне засвоєння навчального матеріалу на уроці.

Тарапата Л. О. має добру фахову підготовку, у своїй роботі на достатньому рівні володіє традиційними та інноваційними формами, методами і технологіями організації освітнього процесу, вміло застосовує нестандартні форми проведення уроків, лінгвістичні дослідження, використовує диференційований та індивідуальний підхід до учнів, міжпредметні зв'язки, що забезпечують максимальну самостійність навчання учнів.

Для кращого запам'ятовування нового матеріалу вчитель застосовує творче конструювання, на якому із поданих речень діти утворюють складнопідрядне, визначають їхній вид, складають схеми. У навчальній роботі з учнями зосереджує увагу на формуванні у школярів національної свідомості, поваги до рідної мови, духовних цінностей українського народу, формує мовну культуру. Так, наприклад, під час вивчення теми «Правопис прислівників. Буква «-н-» та «-нн-» у прислівниках» використовує орфографічну хвилинку (на місці крапок поставити «-н-» або «-нн-»), водночас простежується і

виховний процес через використання відповідного матеріалу: Україно! Єднаються душа і пісня в ній вільно і так глибоко. Струни рідного краю у серці щоденно звучать. Моя пречиста Україно, озвись до мене тополино.

Опрацьовуючи теми уроків, Лариса Олесандрівна добирає завдання, які сприяють удосконаленню мовлення учнів, пропонує дітям усні творчі вправи комунікативного характеру. Щодо домашнього завдання підходить диференційовано з поясненням. Домашні завдання зазвичай різнорівневі.

Контрольними замірами знань з української мови було охоплено учнів 5-11-их класів. Аналіз подано в таблиці:

№	Клас	Учитель	К-сть учнів	Рівень навчальних досягнень								Якісн. пок.
				високий		достатній		середній		початковий		
1	7-А	Тарапата Л. О.	22/16	2	13%	6	38%	8	49%	0	0	50%
2	7-Б	Ващенко Т. І.	27/21	3	14%	9	43%	9	43%	0	0	57%

Аналіз проведених контрольних робіт показав, що в основному вчителі об'єктивно ставляться до оцінювання навчальних досягнень школярів.

У 7-х класі типові помилки:

- 1) розрізнення форм дієслова;
- 2) визначення дієвідміни дієслів;
- 3) помилкове написання слів з орфограмами: вживання великої та малої літери у власних назвах;
- 4) неправильні пунктуаційні знаки допускались у реченнях із вставними словами, при однорідних членах речення, а також у складному реченні між його частинами.

Труднощі викликали завдання відкритого рівня, де треба було пояснити значення термінів. З тестовими завданнями справилися відповідно до рівня підготовки.

У роботі вчителів української мови та літератури є і ряд недоліків. Не завжди вчителі звертають увагу на розвиток зв'язного мовлення: створення діалогів, вивчення нової лексики, побудову висловлювань на задану тему. Недостатньо ведеться позакласна робота з української мови щодо популяризації взірців творчості школярів, вимагає поліпшення дослідницька робота з предмета. Учителям-словесникам слід більше працювати над створенням дидактичного матеріалу, тестів для контролю навчальних досягнень учнів, активніше впроваджувати інтерактивні технології.

Також найбільшу увагу потрібно звернути на активізацію індивідуальної роботи з обдарованими дітьми, на їх підготовку до участі в мовних конкурсах, олімпіадах.

Виходячи із вищенаведеного, рекомендовано:

3. Рівень викладання української мови в закладі освіти вважати таким, що відповідає Державному стандарту базової загальної середньої освіти.

4. Учителям української мови і літератури Ващенко Т. І., Тарапаті Л. О.,

4.1. При плануванні роботи неухильно дотримуватись вимог Міністерства освіти і науки України, методичних рекомендацій, критеріїв оцінювання.

4.2. Здійснювати реформування навчання української мови відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти з метою наскрізного управління механізму реалізації завдань компетентнісного підходу в навчанні української мови в контексті положень «Нової української школи».

4.3. Збагачувати духовний світ учнів, цілісні світоглядні уявлення, загальнолюдські моральні орієнтири шляхом залучення через мову та літературу до культурних надбань рідного народу.

4.4. Заняття з української мови будувати так, щоб кожен вид робіт по-своєму сприяв формуванню певного комунікативного вміння, щоб учні успішно оволодівали і монологічним, і діалогічним мовленням.

4.5. Урізноманітнювати форми роботи на уроках у 7-х класах з метою зняття напруження, одноманітності, розподілу уваги.

4.6. Використовувати в процесі вивчення рідної мови і літератури більше ілюстративного матеріалу, дидактичного матеріалу, наочності, мультимедійних технологій.

4.7. Під час виставлення оцінок озвучувати критерії оцінювання, аналізувати відповіді учнів, мотивувати оцінки.

4.8. Активніше впроваджувати в практику роботи інноваційні форми і методи під час викладання української мови і літератури.

4.9. Удосконалювати форми і методи роботи на уроці, відвідувати уроки колег з метою ознайомлення з їх досвідом роботи.